

מסורת הש"ס

(א זצ"ק קנ; ב טז מנחת מנ"ק קנ; ג א [נעל תת, ט] ו' [נ' כנענטי פו טתן], א [קמן כתא], א [קמן טט: מרילס עט, א] ו [קמן טז: (ס) [ססס] ט] ויקהל סו,

רבינו גרשום

גמ' החייהו מערכך, כלומר תן לו חייהו מערכך: ודבנן, דלא איירו לא בצמר ולא בחמור קסברי הני נכסים נינהו ואין נותנין לו: קד תארימא. דהוו ליה הרבה מעצדין דהוה מצד לאשורלי ולמי שהיה משאלי לו מעצד שואל ממנו מבירה כגדור והיה לו מגירות כל צורכו והשתא דאין לו אלא שני מעצדין וליכא לאשורלי ליטפן ליה מן המעטא או לאוספוי ליה חלת מן המרובה קמ"ל דלא: מתני' אין לו. לגובר לטול: [א] כסות אשתו ובניו, אע"ג דעדיון לא לבש: אמי' דאמי' קרבים נסבין בבסותן לשבח, שמשבין כסותן ומכבין ביוקר: וכן פרה. נמכרות: לאשילי: לזמן השוק ביתו: וכן מרגלית [אם מעלין אותה] לברך משוכותה. כל אלו אין פוריון אותן ממקומן להוליכן למקום היורק אלא כמו שהן שותן ממקומן של מקדיש ושל מערך. וברותה שנה שנקדישה וכבן מחשבין אותן היינו אין לו אלא מקומן ושעתו: גמ': ביום ההוא שלא ישהה מרגלית לקליה. כלומר אם העריך את עצמו והוא אדם קל ועני יוש לו מרגלית ואניה שהו בירו ובמקומן אלא שקל מחשבין אותה בשבין עידון ובהשג יד ופטור ואין אומרים ישהיה עד שתמכר ביוקר ולא יהא ידיון בהשג יד ת"ל ביום ההוא: בתם הקדש לברך הבית. מקום שבא כולו לו: לבנין הוא משגב תנאה לא לכהנה ולא למובח:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין. [שדה בית דוע חומר שטורים]: פחות מב' שנים. לפני היובל כי אם הקדיש משים חמשים שקלים [במפרש] כגמרא: נדצה מורה קמ"ל שיהא אדם חס על נכסיו שהמקדיש שדהו שנים לפני שנים היובל ואח"כ גזאלה לפי השנים שיש מן הגזאלה ועד היובל ואתן שנים שהיה ברשות הקדש יגיע להקדש לכל שנה סלע ופונדיון ויתן להקדש כהנה שנה סלע ופונדיון לגור וכל שנה שלו שכן עולה חשבון ב' שקלים מ"ט [שקלים] לפי"ט שני יובל ושת חמשים עצמה אינה נחשבת שהיא עולה לכאן ולכאן והשקל שהיה מחלקי לפונדיון ויש בשקל מ"ח פונדיון ומגדל שנה סלע ופונדיון חזן משנה [אתא] ואע"פ שנתגר שלשה אחת פונדיון כיון שאילו בא למצוא החשבון חלקיו בשנה לכל השנים היה פחות מבסותן מפונדיון ויהא ולא רצה לחשב אלא דבר שלם הילכך קאמר סלע ופונדיון וכל אותן שני יובל שהיתה שלו קודם שהקדישה לא נתון משביל אותן שנים כלום אבל אם הקדישה בפחות משתי שנים קודם היובל רבא גזאלה אין נתון לאותו ב' שנים ב' סלעים וב' פונדיון ולא ויתר מבאן אלא חמשים שקל שלם לחומר שטורים מ"ט ששים דתיכבא) אם עוד רבות בשנים כלומר שיעדין שהקדישה בשטורא אפי' ב' שנים לפיהן ישיב גזאלה סלע ופונדיון בשנה לגור ואם פחות מב' שנים לפני היובל הקדישה שנה נשארו שתי שנים נתון ב' שקל כולו: ויהא גזאלין אחר היובל. הלא האח היובל קא מתירן. גמרא ודבכל שני יובל מיירי: פחות ששנה. שאם בא

לגזאלה בעשר שנים ומצחה לאחר היובל לא יאמר כיון שנה נגמרה השנה לא אותן בשבילה סלע ופונדיון. אלא מחשב אותה כשנה שהיה ונתון סלע ופונדיון עד השנים הנותרות היינו ולא גזאלין פחות משנה]: גמ' קא ס"ד דאמרוהו דאין מקדישין כלל לפני היובל פחות משתי שנים כלומר דא קדשה ורמינהו מקדישין לפני היובל וכו' [לאחר היובל. אפי' בסמך לייבא משג: ובשנת היובל עצמה לא יקדיש מפרש לקמן מ"ט]: רב ושמואל. בעו להרצו מתניתין מאי אין מקדישין לאו דאין מקדישין כלל קמני אלא אין מקדישין לדעת כל שיהא יכול לגאול בגירוע דכרטיב) ואם משג נשארו בשנים עד שנה היובל וחשב לו כפי שניו ישיב גזאלתו כלומר שירוב הפדיון ולא יתן אלא סלע ופונדיון לשנה שהיתה של הקדש לפני היובל הא אם הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל אינו גזאל [בגירוע] אלא ב' שקל כולל ביחד וכוין שכן [דאין] מקדישין ליגאל בגירוע פחות מב' שנים] מתניתין עצה טובה קמ"ל שיהא חס על נכסיו ואל יקדיש בזמן שאינו יכול לפדות בגירוע ולהכי קאמר אין מקדישין כל כד שאל יפסיד ולא דלא חייל עליה קדושה: רב אמר קדושה. ואם בא לפדותה נתון ב' שקל כולל: [בשלמא לענין כבודיה. מוכר שדהו בשנת היובל פליג שמואל עליה דרב לקמן דאניה מכורה משום דאיבא למיכר ק"ו מה מכורה כבר קודם היובל יוצאה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דאניה תרות לבעלים: [אלא] תניע חיובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדיש דברי ד' יהודה. אלמא דשל הקדש הויא הכי נמי ק"ו ומה קדושה כבר יוצאה לבעלים ביובל אינה קדושה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דמיה להקדש אלא שיהו תחא וכו' היכי דלא הוו דמיה להקדש הכי נמי דאניה קדושה כי הקדישה בשנת היובל:

(ב) קר קהל לא תמיד הנה כלל וז"ל דמתי וחסב לו הסקן את הסקף עד פי השנים הנותרות עד שנה היובל ונגרע מערכך. (ג) סם כלן ט"ס וז"ל וחשב לו הסקן ע"ס השנים הנותרות כלומר שגרע וכו'.

שום היתומים פרק שישי ערכין

גמ' הוא. דרשין החייהו דהכי משמע הוא יהיה קיים מערכך: **עד האינדא דהוה ליה**. מעד ימיה לאשולי הוו מושלי ליה מגירות: **מליקו ליה יל' ספלין**. חללו לו תפילין מראשו עד שיפדם דממים: **מזוה קא ענידינא**. דיהיינא לדקם הצית הילכך לכל נכסיה הוה דעמיה: **מתני' אין לו לא נכסום**

אשמו. שאינו שלו: **לשמן**. לשמן. לשם אשמו ובניו: **מגדלים חדשים**. רבותא קמ"ל [דלע"ג] דלדיין לא נעלוס הרי הן בחוקמן משעת לקימה: **אע"פ אשמו עדים נמכרים** [נכסותם] **לשבח**. דכסות יפה שלהן משכחת ומעלה (א) דמיהן כגון גזי נכסי יתומים שאם תילקח לעבד כסות בשליש דינר הוא משצית מנה על דמים שהוא שוה עכשיו: (ב) **לאשולים**. יוס השוק: **לנרך**. שדרך סומרים לצא שם (ג) **: אין לו להקדש אלא מקומן**. במרגלית: **ושעתו**. צעצד ופרה שהמערך עצמו ומך הוא ונידון בשגג יד ולפי מה שיש לו נתון להקדיש והיה לו עדד הנישום עכשיו עשרים וזו אין אומרים רואין כאליו לוקחין לו כסות בשליש וזו והוא משצית מנה וממכר כמאה ועשרים וזו ומנאלו דמי העבד תשעים וזו וכן יתן זה להקדש אלא לפי שעתו שמין אותו וכן פרה וכן מרגלית ככפר אין שמין אותה אלא לפי מקומה: **גמ' שלא ישהה מרגלים לקלים**. לאדם קל ועני שהערך עצמו ויש לו מרגלית לא ישהנה לו גיזר לומר העלה אותה לכרך ולפי אותו הדמים מן אלא לפי מה שזוה כאן שמין וזה תהיה אותה ומכרנה כמה שירצה ולפי דמים ששאלה יתן ששתי בזמן שהעריכו כהנה לא היה לו יותר:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין. שדה אחוזה לפני היובל פחות משתי שנים

דכתיב במקדש שדה אחוזה על פי שנים הנותרות ^א ואין שנים פחות משמים: ולא גזאלין אחר היובל **פחות משנה**. מפרש לה בגמרא [ע"כ] רב לטעמיה ושמואל לטעמיה: ואין **מחשנין נו'**. מפרש בגמרא [כנה] **: אצל קדש מחשב חדשים**. כלומר ואם

ירוח של קדש הוא שנמשז אותה יצילת חצי שנה שיצאה לה ואם מיפירקא בגירוע אלא בחמשין וחצי ^ב לא חשבת אותן חדשים שיצאו ה"ל שמי שנים לפני היובל ואיכא פסידא דהקדש דלא שקיל אלא שני סלעים ושני פונדיונין הכא ודאי מחשנין אותה ביצילה גמורה: **גמ' ורמינהו מקדישין בין לפני היובל**. דמשמע אפילו פחות מב' שנים: **רב ושמואל דאמי פריייוו אין מקדישין לגאול בגירוע פחות מב' שנים**. המקדיש שדה אחוזה בשנה ראשונה של יובל וצא לגזאלה נתון צבית כור ג' סלעים דכדכתיב וזע חומר שטורים [ויקרא כו] ואם הקדישה עשר שנים או עשרים לאחר היובל מחשנין השנים הנותרות עד היובל הצא ונתון סלע ופונדיון לכל שנה דכדכתיב [ויקרא כו] ואם אחר היובל יקדיש ופדיון וחשז לו וגו' ונגרע מערך והיינו גירוע שאינו נתון מחשנין סלעים ופונדיון שמי שנים לפני היובל פודה אותה צבית סלעים ושני פונדיונין **דכדכתיב [שם] על פי השנים הנותרות**. וכן עולה החשבון של גזאלה שדה אחוזה לכל שנה סלע ופונדיון כתיב (ויקרא כו) על פי השנים הנותרות ונגרע היובל היה פודה בחמשים שקל דכדכתיב [שם] אם משנת היובל יקדיש שדהו וגו' משנת ולא שנת יובל בכלל אלמא בשנה שלאחר היובל קאי קרא וקאמר יתן חמשים לא לתשעה ומ' שנים הצאים עד יובל הצא תשע וארבעים סלעים נמא' סלע יותר על סלע לכל שנה חלקיהו לפונדיונין דכסלע יש מ"ח פונדיונין הרי לכל שנה סלע ופונדיון פחות פונדיון הילכך המקדיש שדהו לאחר היובל שמים או שלש שנים נתון לכל שנה עד היובל סלע ופונדיון. ואף על פי שכשמתחזז סלע ופונדיון למ"ט שנים ממא' חמשים סלע ופונדיון כגון מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין והסלע אינו אלא מ"ח פונדיוניו ופונדיוניו פרכין ליה בצבורות צפרק י' צבור לנחלה (דף ג.) פונדיון זו מה טיבו קולבון לפרטורטו. וקאמר רי ושמואל דהמקדיש פחות משתי שנים לפני היובל אין כאן דין גירוע ואם צא לגאלה נתון ^ג **: (י) סלעים דגזי גירוע תכזי (ויקרא כו)** על פי השנים הנותרות ונגרע ויגעשו שנים שמים ועלה טוזה קושממען לן ממני' שיהא אדם חס על נכסיו ולא ^ד **יפדה פחות משתי שנים שלא יפסיד מ"ח סלעים: בשנאם לענין**. מוכר שדהו בשנת היובל עצמה פליג שמואל עליה דרב לקמן צפרק המוכר (דף טז:) משום דאיכא למימר ק"ו: **מי איכא למימר ק"ו**. הרי אותן הקדושות כבר אין יוצאין מיד הקדש ציוצל צאל פדיון דהא תנן (לקמן דף כה:) הגיע יובל ולא נגאלה כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדש צדק הצית: **גר"ש ס"ג**. הילכך איכא למימר ק"ו קדושה כבר יוצאה עכשיו אינה קדושה אינו דין שלא תקדש:

מחזין בשעת היובל: [ואלא] שמואל ב"י מסעין כבירא ליה דאמי' נכנסין לתוכה ולא נותנין. דמיה להקדש אלא שיהו תחא וכו' היכי דלא הוו דמיה להקדש הכי נמי דאניה קדושה כי הקדישה בשנת היובל: חקדיש בעשר שנים ומצחה לאחר היובל לא יאמר כיון שנה נגמרה השנה לא אותן בשבילה סלע ופונדיון. אלא מחשב אותה כשנה שהיה ונתון סלע ופונדיון עד השנים הנותרות היינו ולא גזאלין פחות משנה]: גמ' קא ס"ד דאמרוהו דאין מקדישין כלל לפני היובל פחות משתי שנים כלומר דא קדשה ורמינהו מקדישין לפני היובל וכו' [לאחר היובל. אפי' בסמך לייבא משג: ובשנת היובל עצמה לא יקדיש מפרש לקמן מ"ט]: רב ושמואל. בעו להרצו מתניתין מאי אין מקדישין לאו דאין מקדישין כלל קמני אלא אין מקדישין לדעת כל שיהא יכול לגאול בגירוע דכרטיב) ואם משג נשארו בשנים עד שנה היובל וחשב לו כפי שניו ישיב גזאלתו כלומר שירוב הפדיון ולא יתן אלא סלע ופונדיון לשנה שהיתה של הקדש לפני היובל הא אם הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל אינו גזאל [בגירוע] אלא ב' שקל כולל ביחד וכוין שכן [דאין] מקדישין ליגאל בגירוע פחות מב' שנים] מתניתין עצה טובה קמ"ל שיהא חס על נכסיו ואל יקדיש בזמן שאינו יכול לפדות בגירוע ולהכי קאמר אין מקדישין כל כד שאל יפסיד ולא דלא חייל עליה קדושה: רב אמר קדושה. ואם בא לפדותה נתון ב' שקל כולל: [בשלמא לענין כבודיה. מוכר שדהו בשנת היובל פליג שמואל עליה דרב לקמן דאניה מכורה משום דאיבא למיכר ק"ו מה מכורה כבר קודם היובל יוצאה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דאניה תרות לבעלים: [אלא] תניע חיובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדיש דברי ד' יהודה. אלמא דשל הקדש הויא הכי נמי ק"ו ומה קדושה כבר יוצאה לבעלים ביובל אינה קדושה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דמיה להקדש אלא שיהו תחא וכו' היכי דלא הוו דמיה להקדש הכי נמי דאניה קדושה כי הקדישה בשנת היובל:

(ב) קר קהל לא תמיד הנה כלל וז"ל דמתי וחסב לו הסקן את הסקף עד פי השנים הנותרות עד שנה היובל ונגרע מערכך. (ג) סם כלן ט"ס וז"ל וחשב לו הסקן ע"ס השנים הנותרות כלומר שגרע וכו'.

שיטה מקובצת

ולא **אשמו ובניו מערכך**. גליון. וא"ת לרבי יהודה דדרוש לפיל מהאי קרא הוא עד שיהא במכורתו מתחילתו ועד סופו מוחזק ידע לך דרש. וי"ל דסבר שקלין הן ורבושו שניהן. והשתא נחא דהוה קשה לו לעיל לרובן דפליגי עליה דרבי יהודה ומה דרשי מהוא ודחי דרש דרשי ליה. הרא"ש ז"ל: **שנים**. ס"א וליתני אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים רבה ורב יוסף דאמי תרתייהו אין מקדישין [בשלמא לענין כבודיה פחות משתי שנים כל צמצא בכל ס"י של קלה, וז"ל דרבה ורב יוסף מתרצין הקושיא כלומר תני כן במתניתין בהדיא אין מקדישין ליגאל בגירוע ואי הוי גרסי רבה ור"י דאמי תרתייהו תני אין מקדישין כו' הוה אחי שפיר: אין להקדש **אלא** מקבום ושעתו. גליון. ומה מתרבות ששים יום אלמא שמתניתין לירוח הקדש. וי"ל דאין טעם המתנה ההכרחי אולי יתייקר לאחר שהוקדש אלא שיכבד בשיעור כמו שהיה שנה בשעת שהוקדש. הרא"ש ז"ל: **בשנה אחת**. גמ'. ורמינו (והשאר נמחק כמאן ושיין לקמן כ"ה ע"א) (ע"ש): **אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים**. ר' דאם הקדישה בשנת מ"ט נתון חמשים כאליו הקדישה בתחלת היובל דגזירות הכותב הוא דאם יש [שתין] שנים נותרות מרת ואם אין [שתין] שנים נותרות נתון פדיון שילם ואין לפדות תחלתה (דרב כהנא) דאין גזאלה פחותה ממה שמגיע לשתי שנים אף אם הקדישה בשנת מ"ט נתון פדיון המגיע לשתי שנים שני סלעים ושני פונדיונים, משום דלישאנא בגמרא לא משמע הכי את דקאמר יהא אדם חס על ממנו ואם לא יפסיד אלא סלע ופונדיון לא שייך בזה לימור חס על נכסיו, ועוד דמקדמא לקמן בשמעתיה מלל דלפני חיובל קדשה ליגאל בגירוע הוא רב ושמואל דאמי תרתייהו אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים לפני היובל, ואם אחת שמגיע מ"ז שנים ונתון משתי שנים מאי פריך מרב ושמואל הא בשנת היובל אינה קדושה ליגאל בגירוע כלל ולפני היובל מגרע מ"ז שנה, ועוד ראהו מדאמרי' לקמן (דף כ"ה) כגון דאקדשה בפלגא דארבעין וחמני, וה"פ [דהריא] שמשחבין

כד.

אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וא"ת אם כן למה לרין להמתין שום ההקדש ששים יום והרי בכל הני דהכא אין ממתינין אע"ג דהוי רווחא דהקדש ואין לומר דהכא מיירי בשהקדיש כל נכסיו ומשום הכי לא שייך הכרזה זה אינו דהא תניא כמספמא דפרקין דאפילו לא הקדיש אלא מרגלית

לצדה כך הדין דאין ממתינין וי"ל דהכא מיירי צמטלטלין ואיחא (בשנוטא דף ק: זצ"ל אלמנה נזונת) (כמוזות דף ק: ז) דאין מכרזין על אלו שמא יגנבו אצל ירשא דמתני' דמלרין הכרזה ששים יום מיירי צקרקעות:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין בו': רב ושמואל דאמי תרתייהו אין מקדישין ליגאל ^א **לפדות פחות משתי סלעים וב' פונדיון (י"פס) שהרי אם גללו הוא או אחר צאחד משני היובל ו"ז צין צכ' צין צל' או צאחד מכל שני היובל הוא נגאל לפי השנים הנותרות עד יובל סלע ופונדיון לכל שנה ושנה (י"פ מ"ט**

לא ובין איניש קמ"ל: מתני' ^ב אחד המקדיש נכסיו ואחד המערך עצמו ^ג אין לו ^ד בכסות אשתו ולא בכסות בניו ולא בצבע ^ו שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים שלקחן לשמן אע"פ שאמרו עבדים נמכרין בכסותן לשבח ^ז שאם תלקח לו כסות בשלשים דינר ^ח משובה מנה ^יוכן פרה אם ממתינין אותה לאיטלים ^ט משובחת היא ^{י"ב}וכן מרגלית אם מעלין אותה לכרך ^{טו} משובחת היא אין להקדש אלא מקומו ושעתו: גמ' ² ת"ר ונתן את הערכך ביום ההוא שלא ישהה ^א מרגלית לקלים קודש לה' ^ב יסתם ההקדישות לבדק הבית:

הדרן עלך שום היתומים

אין ימקדישין לפני היובל פחות משתי שנים ולא גזאלין אחר היובל פחות משנה אחת אין ^א מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים: **גמ' ורמיניהו מקדישין בין לפני היובל בין לאחר היובל ובשנת היובל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה רב ושמואל דאמרי תרתייהו אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים ^א וכוין דאין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים ^ב יהא אדם חס על נכסיו ואל יקדיש פחות משתי שנים איתמר המקדיש שדהו בשנת היובל עצמה רב אמר קדושה ונתון חמשים ושמואל אמר אינה קדושה כל עיקר מתקף לה רב יוסף בשלמא לענין מכירה דפליג שמואל עליה דרב איכא למימר קל וחומר^א ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תימכר אלא הכא מי איכא למימר ק"ו והא תנן ^א הגיע יובל ולא נגאלה כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה דברי רבי יהודה שמואל כר"ש סבירא ליה דאמר ^ב נכנסין ולא נותנין ורב**

יהא שזל פחות משתי שנים חצי שנה שיצאה לה ואם מיפירקא בגירוע אלא בחמשין וחצי ^ב לא חשבת אותן חדשים שיצאו ה"ל שמי שנים לפני היובל ואיכא פסידא דהקדש דלא שקיל אלא שני סלעים ושני פונדיונין הכא ודאי מחשנין אותה ביצילה גמורה: גמ' ורמינהו מקדישין בין לפני היובל. דמשמע אפילו פחות מב' שנים: **רב ושמואל דאמי פריייוו אין מקדישין לגאול בגירוע פחות מב' שנים**. המקדיש שדה אחוזה בשנה ראשונה של יובל וצא לגזאלה נתון צבית כור ג' סלעים דכדכתיב וזע חומר שטורים [ויקרא כו] ואם הקדישה עשר שנים או עשרים לאחר היובל מחשנין השנים הנותרות עד היובל הצא ונתון סלע ופונדיון לכל שנה דכדכתיב [ויקרא כו] ואם אחר היובל יקדיש ופדיון וחשז לו וגו' ונגרע מערך והיינו גירוע שאינו נתון מחשנין סלעים ופונדיון שמי שנים לפני היובל פודה אותה צבית סלעים ושני פונדיונין **דכדכתיב [שם] על פי השנים הנותרות**. וכן עולה החשבון של גזאלה שדה אחוזה לכל שנה סלע ופונדיון כתיב (ויקרא כו) על פי השנים הנותרות ונגרע היובל היה פודה בחמשים שקל דכדכתיב [שם] אם משנת היובל יקדיש שדהו וגו' משנת ולא שנת יובל בכלל אלמא בשנה שלאחר היובל קאי קרא וקאמר יתן חמשים לא לתשעה ומ' שנים הצאים עד יובל הצא תשע וארבעים סלעים נמא' סלע יותר על סלע לכל שנה חלקיהו לפונדיונין דכסלע יש מ"ח פונדיונין הרי לכל שנה סלע ופונדיון פחות פונדיון הילכך המקדיש שדהו לאחר היובל שמים או שלש שנים נתון לכל שנה עד היובל סלע ופונדיון. ואף על פי שכשמתחזז סלע ופונדיון למ"ט שנים ממא' חמשים סלע ופונדיון כגון מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין והסלע אינו אלא מ"ח פונדיוניו ופונדיוניו פרכין ליה בצבורות צפרק י' צבור לנחלה (דף ג.) פונדיון זו מה טיבו קולבון לפרטורטו. וקאמר רי ושמואל דהמקדיש פחות משתי שנים לפני היובל אין כאן דין גירוע ואם צא לגאלה נתון ^ג **: (י) סלעים דגזי גירוע תכזי (ויקרא כו)** על פי השנים הנותרות ונגרע ויגעשו שנים שמים ועלה טוזה קושממען לן ממני' שיהא אדם חס על נכסיו ולא ^ד **יפדה פחות משתי שנים שלא יפסיד מ"ח סלעים: בשנאם לענין**. מוכר שדהו בשנת היובל עצמה פליג שמואל עליה דרב לקמן צפרק המוכר (דף טז:) משום דאיכא למימר ק"ו: **מי איכא למימר ק"ו**. הרי אותן הקדושות כבר אין יוצאין מיד הקדש ציוצל צאל פדיון דהא תנן (לקמן דף כה:) הגיע יובל ולא נגאלה כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדש צדק הצית: **גר"ש ס"ג**. הילכך איכא למימר ק"ו קדושה כבר יוצאה עכשיו אינה קדושה אינו דין שלא תקדש:

מחשים בשעת היובל: [ואלא] שמואל ב"י מסעין כבירא ליה דאמי' נכנסין לתוכה ולא נותנין. דמיה להקדש אלא שיהו תחא וכו' היכי דלא הוו דמיה להקדש הכי נמי דאניה קדושה כי הקדישה בשנת היובל: חקדיש בעשר שנים ומצחה לאחר היובל לא יאמר כיון שנה נגמרה השנה לא אותן בשבילה סלע ופונדיון. אלא מחשב אותה כשנה שהיה ונתון סלע ופונדיון עד השנים הנותרות היינו ולא גזאלין פחות משנה]: גמ' קא ס"ד דאמרוהו דאין מקדישין כלל לפני היובל פחות משתי שנים כלומר דא קדשה ורמינהו מקדישין לפני היובל וכו' [לאחר היובל. אפי' בסמך לייבא משג: ובשנת היובל עצמה לא יקדיש מפרש לקמן מ"ט]: רב ושמואל. בעו להרצו מתניתין מאי אין מקדישין לאו דאין מקדישין כלל קמני אלא אין מקדישין לדעת כל שיהא יכול לגאול בגירוע דכרטיב) ואם משג נשארו בשנים עד שנה היובל וחשב לו כפי שניו ישיב גזאלתו כלומר שירוב הפדיון ולא יתן אלא סלע ופונדיון לשנה שהיתה של הקדש לפני היובל הא אם הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל אינו גזאל [בגירוע] אלא ב' שקל כולל ביחד וכוין שכן [דאין] מקדישין ליגאל בגירוע פחות מב' שנים] מתניתין עצה טובה קמ"ל שיהא חס על נכסיו ואל יקדיש בזמן שאינו יכול לפדות בגירוע ולהכי קאמר אין מקדישין כל כד שאל יפסיד ולא דלא חייל עליה קדושה: רב אמר קדושה. ואם בא לפדותה נתון ב' שקל כולל: [בשלמא לענין כבודיה. מוכר שדהו בשנת היובל פליג שמואל עליה דרב לקמן דאניה מכורה משום דאיבא למיכר ק"ו מה מכורה כבר קודם היובל יוצאה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דאניה תרות לבעלים: [אלא] תניע חיובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדיש דברי ד' יהודה. אלמא דשל הקדש הויא הכי נמי ק"ו ומה קדושה כבר יוצאה לבעלים ביובל אינה קדושה עכשיו בשנת היובל אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: ותנן. דמיה להקדש אלא שיהו תחא וכו' היכי דלא הוו דמיה להקדש הכי נמי דאניה קדושה כי הקדישה בשנת היובל:

(ב) קר קהל לא תמיד הנה כלל וז"ל דמתי וחסב לו הסקן את הסקף עד פי השנים הנותרות עד שנה היובל ונגרע מערכך. (ג) סם כלן ט"ס וז"ל וחשב לו הסקן ע"ס השנים הנותרות כלומר שגרע וכו'.

חובש השנה הבאים כאליו הן שנה רחיו שתי שנים לפני היובל ונגרע כח ההקדש ואם לא היה נתון כשהקדישה פחות משתי שנים לפני היובל אלא פדיון המגיע לשתי שנים מה היינו מרזיחוים אם נחשב חדשים הבאים כאליו הן שנה ויש כאן [שתין] שנים הנותרות יותר משלאל נחשבס בין כך ובין כך גירע מ"ז ויתון משתי שנים האחרונות. אלא ודאי אם לא נחשב חדשים הבאים כאליו הן שנה צריך ליתן חמשים, ועוד ראהו מדאמר לקמן (כה:) בעינן מיעוט וכו' מה תאמר כמסא דהקדישה פחות משתי שנים לפני היובל הנה שחצא לכהנים דיובל, א"ל מאי דעתך ונגרע מערך היה השרה בצאתו ביובל דבת גירעון אין דלאו בת גירעון לא, ואי הוה מגרע מ"ז שנה ונתון משתי שנים האחרונות לא נמי בת גירעון היא, אלא ודאי מכל הני שמעינן דגזירות התכוח הוא דאינו מגרע כלל כשאין [שתין] שנים נותרות ונתון פדיון שלם חמשים סלעים. חוס הרא"ש ז"ל: **דאם אדם חס על נכסיו**. ולא יקדיש פחות משתי שנים לפני היובל ולהכי תני שמואל אלא אין מקדישין בסתם אלא תני ליגאל בגירוע, כאליו תנאנא מכריו ומרדעי תלמידי העם שאינם בקיאים בהכללת זו שאל יקדיש פחות משתי שנים לפני היובל לא יפסידו יותר ממה שהם סבורים שצטרכו לפדות בחמשים שקל. ואיירי ותנא אין מקדישין בסתם אלא נמי ולא גזאלין בסתם ולא תנא בגירוע. חוס הרא"ש ז"ל: **שמואל כ"ה"ס ב"ל דאמר נכנסין ארבעה ואתן נותנין דמיה**. ואיכא שפיר כל וחומר ומה קדושה כבר יוצא מיד הקדש בלא פדיון שאינה קדושה אינו דין שלא תקדוש להצריכה פדיון הילכך תשאר ביד הבעלים להכניסה אינה יוצאת אלא לאחר הקדש שכבר יצאה מרשות הבעלים, אבל אי הוה סבר כ"י יהודה קדושה וכהנינן נכנסים לתוכה (ולא) ונותנים דמים כאליו הקדושה לפני היובל וכיון דאיכא קל וחומר הוה כאליו הקדושה קודם לכן דבאמר לקמן נמי מבר לרב דלית ליה קל וחומר מכורה ויוצאה. חוס הרא"ש ז"ל: **רש"י ד"ה ואין מחשבין**. [מתכות ואין מחשבין כו' עד ד"ה גמ' ורמינהו אכ"מ ומקומו בדף כ"ה ע"א]:

עין משפט ונר מצוה

כו א מ"י פ"ג מהל' ערכין הל"ט:

כו ב מ"י פ"ג מהל' ערכין הל"ד:

בח ג ד ה מ"י שם הלס' יט: ו [מ"י פ"א מהל' ערכין הלס' יז]:

א ז מ"י פ"ד מהל' ערכין הל"ט:

ב ח מ"י שם הל"ט:

ג ט מ"י שם הל"ט וע' בהשגות וצכ"מ וצל"מ:

ד י מ"י שם הל"ט:

ה כ מ"י שם פ"ד הל"ט:

תורה אור השלם

1. ואם קור הוא מערכך וְהִצְמִינּוּ לִפְנֵי הַבְּתָר וְהִשְׁרִיךְ אֹתוֹ הַבְּתָר עַל פִּי אֶחָד מֵהֶם יִדְּ הַבְּתָר יִעֲרֹבֵנּוּ הַבְּתָר:

2. וחשב לו הבתן את מכותה והשפך עד שנת היבל ונתן את השפך ביום ההוא קדש לך. ויקרא כו כג

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה אע"פ וכו' ומעלה את דמיהן וכו' (א) ד"ה לאשילי ליום: (ג) ד"ה לא"ה וכו' לזא' שם וקובנים את המרגליות ביוקר דבוקר סע"ד:

מוסף רש"י

החייהו מערכך. גזכר הצא למשנת שקליו ידו משנת והוא ידיון בהשגת יד. דכתיב [ויקהל כו] והעמידו לפני הסקן והערך אותו הסקן. משניר לו כדי חייו ויעטל השאר ולא ידי הקדש, ואפילו העניק לאחר שאמזוהו ונעל מכל שני צדיו (ב"פ קר), מצוה קא עבידינא. דיהיינא להקדש (ב"פ קרב), אחד מקדיש נכסיו כ"ו, והוצרך צא למשנת עד פסח הקלטו כפריה (מכחות דו), אין לו. לזכר, לא בכסות אשתו. למשנת צבצל הערך, וכן גזמי מקדיש לא הו' ככלל נכסים להקדשו (ב"פ קרב), שצבע לשמן. גזדים צאצע לשם אשמו ולשם יוסף ואע"פ שא' לצנחם עדיין (מכחות דו), שלא ישהה מרגלית לקלים. עני שהערך עצמו וזה סקן להעריכו ויש לו מרגלית וזה סלע, אין אומ